

Framkomlighetssatsning inom gång- och kollektivtrafik FP 2022 – 2024

Inledning

I kommunfullmäktiges budget för 2019 med inriktning för 2020 och 2021, fick trafiknämnden i uppdrag att genomföra satsningar på framkomlighetsåtgärder och cykelinfrastruktur till en omfattning av 1500 mnkr. Av dessa avser 500 mnkr satsningar på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik. Kontoret får även tillgodoräkna sig medfinansieringen om 39 mnkr för gång- och cykelbron mellan Södermalm och Gamla Stan i Projekt Slussen åren 2023-2024 inom satsningen.

Trafiknämnden fattade 2019-08-29 ett utredningsbeslut för framkomlighetssatsningen på gång och kollektivtrafik.

Projektdirektivet, som ligger som bilaga till utredningsbeslut, beskriver hur trafikkontoret planerar att genomföra satsningen. Kontoret kommer under 2021 fortsätta det inledda arbetet med att identifiera angelägna åtgärder, prioritera mellan dessa, utreda lösningar och skriva fram beslut till trafiknämnden.

Trafikkontoret avser att huvudsakligen arbeta inom tre områden gällande satsningen på framkomlighet gång- och kollektivtrafik.

- Gångtrafik
- Kollektivtrafik
- Samverkansprojekt inom kollektivtrafik och gångtrafik

Kontoret har under de senaste åren etablerat en bra arbetsmetod för genomförande av projekt

inom gång och kollektivtrafik och har nu fått upp investeringstakten. Givet god framförhållning och att det finns medel avsatta för dessa verksamhetsområden även efter 2022 har kontoret goda förutsättningar att fortsätta med en hög investeringstakt inom dessa områden. För närvarande ser det dock ut som att det inte kommer vara möjligt att inrymma en lika hög investeringsvolym för gång och kollektivtrafik i kontorets investeringsbudget efter 2023, inte minst på grund av stora kommande reinvesteringsprojekt.

Inriktning för gång

Stockholms första gångplan antogs av kommunfullmäktige i april 2016. Stockholms Gångplan är en av flera tematiska fördjupningar av Framkomlighetsstrategin. Gångplanen beskriver förutsättningarna för gående i staden och ger en målbild för ökad gångvänlighet.

Kontoret har sedan gångplanen antogs år 2016 genomfört en rad åtgärder för att öka gångvänligheten, framkomligheten och attraktiviteten för gående. Närheten, de korta avstånden och den utbyggda kollektivtrafiken är några skäl till att många väljer att gå i Stockholm. Promenaderna till bussen eller tunnelbanan är en stor del av gåendet i staden, men många går också hela vägen.

Enligt stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 och i stadens budget för 2021 framgår att hinder i den befintliga byggda miljön ska åtgärdas. Det är viktigt för staden att ha en trafikmiljö som utgår från de oskyddade trafikanterna och som beaktar barnperspektivet. Vidare ska trafikmiljön vara tillgänglig för alla. Ofta kan stora tillgänglighetsvinster göras med relativt små insatser.

Trafikkontoret har under de senaste åren infört flera nya gågator, byggt bredare gångbanor och övergångsställen och på flera platser i staden får gående företräde i korsningar, genom att bygga genomgående gångbanor. Under 2020 har kontoret även på test infört diagonala övergångsställen på två platser i staden som kommer att utvärderas under 2021.

Inriktning för kollektivtrafik

Inriktningen för satsningen inom kollektivtrafik är att genomföra åtgärder för kollektivtrafiken som syftar till att förbättra framkomligheten och pålitligheten.

Staden och trafikförvaltningen har tillsammans tagit fram *Gemensam handlingsplan stombuss 2017-2021* som syftar till att genomföra åtgärder för att förbättra stombussarnas framkomlighet och pålitlighet. Kontoret har sedan dess, i samverkan med Trafikförvaltningen och dess bussentreprenörer, genomfört en rad åtgärder för att främja framkomlighet för stombusstrafik. Vissa av dessa projekt kommer även ha en genomförandetid som sträcker sig in i perioden efter 2022 då satsningen på framkomlighet tar slut.

Trafikkontoret arbetar även med att genomföra de åtgärder som ligger inom Stockholms stad som identifierats i *Åtgärdsvalsstudie för förbättrad framkomlighet i stomlinjenätet, ÅVS* som trafikförvaltningen tillsammans med Trafikverket genomfört. Det övergripande syftet med åtgärderna är att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande stombusslinjenät med attraktiv standard vad gäller turtäthet, restider och framkomlighet. Flera av de åtgärder som föreslås kräver relativt stora investeringar för staden och några av dem finns sedan tidigare med som utpekade objekt i Länsplanen.

Kontoret genomför också mindre framkomlighetsåtgärder för busstrafiken under samlingsnamnet "Kollektivtrafikåtgärder" i hela staden.

När andra aktörer, såsom Trafikverket och Trafikförvaltningen, genomför stora infrastrukturprojekt uppstår ofta behov av följdinvesteringar för staden. Det kan bland annat handla om att tillgängliggöra infrastrukturen för gångtrafik.

Investeringar i gång och kollektivtrafik

Trafikkontoret kommer under 2022 - 2024 att genomföra de uppdrag och aktiviteter som är utpekade i budget för 2021, samt fortsätta arbetet med pågående uppdrag. Bland annat ska kontoret arbeta för sammanhängande stadsdelar och påbörja genomförandet av gångåtgärder och växtbäddsrenovering längs Norrtullsgatan. Kontoret kommer även medfinansiera gång och cykelbron bron vid Slussen.

Även under 2022 – 2024 kommer huvudsakligt fokus för investeringar inom kollektivtrafiken att vara på stornätet, men utrymme ges även för mindre kollektivtrafikåtgärder på lokalnätet.

En del av framkomlighetshalvmiljarden 2019-2022 är ännu inte fördelad, vilket innebär utmaningar vad gäller möjligheten att uppnå målet att investera en halv miljard fram till 2022. Prioriteringar och överväganden om omprioriteringar görs löpande utifrån utredningsbeslutet för en fortsatt god framdrift. Kontoret ser att flera av projekten inom framkomlighetshalvmiljarden har ett genomförande som startar år 2022 och som slutförs under 2023.

I området gångtrafik ingår åtgärder enligt gångplan, trafikantförbättrande åtgärder och tillgänglighetsåtgärder. I **tabell 1** listas påbörjade projekt som kontoret planerar att arbeta med under 2022-2024.

I området kollektivtrafik ingår åtgärder för att förbättra framkomligheten för stombusstrafiken, mindre punktinsatser kollektivtrafik, samt åtgärder från de framtagna åtgärdsvalsstudierna med syftet att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande stombusslinjenät med attraktiv standard vad gäller turtäthet, restider och framkomlighet. Dessa projekt listas i **tabell 2**.

När andra aktörer, såsom Trafikverket och Trafikförvaltningen, genomför stora infrastrukturprojekt uppstår ofta behov av följdinvesteringar för staden. Det kan bland annat handla om att tillgängliggöra infrastrukturen för gångtrafik. Dessa projekt listas i **tabell 3**.

Tabell 1 Gångtrafikprojekt för utredning, projektering och genomförande 2022-2024

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktnings beslut	Datum Genomförande beslut	Datum rev. Genomförande beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Mindre trafikantförbättrande åtgärder Söder 2019-2022	1,0	0,0	0,0				Projektet syftar till att med korta ledtider åtgärda brister i gatumiljön som kontorets trafikplanerare uppmärksammats på från bland annat stadsdelarna och medborgare.
Mindre trafikantförbättrande åtgärder Norr 2019-2022	1,0	0,0	0,0				Projektet syftar till att med korta ledtider åtgärda brister i gatumiljön som kontorets trafikplanerare uppmärksammats på från bland annat stadsdelarna och medborgare.
Södermalm, genomgående GB längs huvudgator	0,1	0,0	0,0				Syftet med projektet är att ge gående ökad framkomlighet och komfort och skapa sammanhängande gångstråk längs viktiga gångstråk på Södermalm. Projektet ska anlägga genomgående gångbanor längs huvudgator, tvärs lokalgator. Gator där genomgående gångbanor kan anläggas i andra pågående projekt, har undantagits. Utredning har genomförts under 2020, vilken pekade ut Rosenlundsgatans korsningar. Genomförande planeras 2021, slutredovisning sker 2022.
Norrtullsgatan, gångåtgärder och växtbäddsrenovering	0,3	0,3	0,0				Projektet syftar till att dels förbättra förutsättningarna för träden på Norrtullsgatan och samtidigt förstärka det övergripande gångstråket mellan Medborgarplatsen och Norrtull vidare mot Hagastaden. Målet är att öka framkomligheten och komforten för fotgängare. Projektet är avgränsat till

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktnings beslut	Datum Genomförande beslut	Datum rev. Genomförande beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
							Norrtullsgatan, sträckan mellan Surbrunnsgatan och Frejgatan. Projektering planeras 2021 och genomförande 2022.
Vanadisplan-Hagastaden, Gångåtgärder	0,2	0,1	0,0				Projektet syftar till att utreda och genomföra åtgärder för ökad gångvänlighet längs Gävlegatan och Hälsingegatan, i kopplingen mellan Vanadisplan (Citybanans entré) och Haga-staden. Under hösten 2020 påbörjades utredning och projektering planeras under 2021. Genomförande startar 2022 och fortgår 2023.
Skarpnäck - Lilla Sköndal sammanhängande stadsdelar inom gång	0,1	0,0	0,0				Projektet syftar till att öka andelen gående mellan Skarpnäck och Lilla Sköndal genom åtgärder för att öka gångvänligheten och på så sätt stärka kopplingen mellan stadsdelarna. Utredning och projektering av flera punktåtgärder genomförs under 2021. Åtgärderna genomförs under 2022.
Spånga stn-Spånga IP-Tensta C sammanhängande stadsdelar inom gång	0,1	0,0	0,0				Projektet syftar till att öka andelen gående mellan Spånga station, Spånga IP och Tensta genom åtgärder för att öka gångvänligheten och på så sätt stärka kopplingen mellan stadsdelarna. Utredning och projektering av flera punktåtgärder genomförs under 2021. Åtgärderna genomförs under 2022.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktnings beslut	Datum Genomförande beslut	Datum rev. Genomförande beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Ökad gångvänlighet i anslutning till kollektivtrafikknutpunkter	0,8	0,0	0,0				<p>Syftet med projektet är att ta fram åtgärder för att förbättra gångvänlighet, tillgänglighet och attraktivitet för gående i anslutning till de största kollektivtrafikknutpunkterna i ytterstaden. Då kollektivtrafiken är en viktig målpunkt för gående i staden väntas detta ge stor nytta för många gående.</p> <p>Under hösten 2019 genomfördes en inventering av brister vid sju av de största knutpunkterna. Under 2020 har inventeringen analyserats och förslag på åtgärder tagits fram, för projektering och åtgärd under 2021-2022.</p>
Biblioteksstan, gågator	0,7	0,3	0,0				<p>Projektet syftar till att utreda och genomföra åtgärder för ökad gångvänlighet genom förändrade gatustrukturer på Biblioteksgatans tvärgator. Åtgärder för att skapa ett sammanhållet stråk av gågator planeras längs Mäster Samuelsgatan samt Jakobsbergsgatan mellan Norrlandsgatan och Birger Jarlsgatan.</p> <p>Under 2020 har programutredning genomförts. Genomförande startar 2022 och fortgår 2023. Arbetet samfinansieras med fastighetsägare i området vilka hittills representeras av Hufvudstaden.</p>

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktnings beslut	Datum Genomförande beslut	Datum rev. Genomförande beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Gullmarsplan torg, mindre gatuåtgärder	0,1	0,0	0,0				I december 2019 fick kontoret i uppdrag att se över trafiksituationen vid Gullmarsplan. Kontoret har startat upp ett projekt för att utreda mindre gatuåtgärder på kort sikt, på och kring Gullmarsplans torg. Syftet är att förbättra trafiksituationen på torget. Orientering för samtliga trafikslag ses över, alternativa lägen för angöring och parkering studeras. Särskild hänsyn tas till gångtrafiken och dess upplevda trafiksäkerhet och trygghet på platsen. Parallellt studeras även gångtunneln under Gullmarsvägen, med mynning vid Gullmarsplan torg, med syfte att öka trygghet i tunneln. Utredning startade hösten 2020 och fortgår under 2021. Åtgärder planeras till 2021 och 2022.
Gång medfinansiering G/C-bro Projekt Slussen	0,0	19,0	19,0				I lägesredovisningen för Projekt Slussen som godkändes av exploateringsnämnden 2020-06-11, framgår det att kvalitetsökning och trafikförbättrande åtgärder på gång- och cykelbron mellan Södermalm och Gamla Stan finansieras med totalt 116 mnkr av Trafikkontoret. Trafikkontoret får tillgodoräkna sig investeringen i framkomlighetssatsningen inom cykel, gång och kollektivtrafik åren 2023-2024.
Åtgärder gångplan 2019-2021	18,1	19,3	15,0				Budgetpost för planerade men ännu ej uppstartade gångprojekt.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktnings beslut	Datum Genomförande beslut	Datum rev. Genomförande beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Tillgänglighet personer med funktionsnedsättningar/planering	15,0	10,0	10,0				<p>Budgetpost för planerade åtgärder. Projektet genomförs med utgångspunkten i stadens "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktions-nedsättning 2018-2023" och i stadens budget 2020 där det bl.a. framgår att hinder i den befintliga miljön ska åtgärdas.</p> <p>Projektet syftar till att identifiera och åtgärda brister inom nämndens ansvarsområde som omfattas av lagen om enkelt avhjälpta hinder. Exempel på åtgärder som omfattas är sänkning av kantstenar vid övergångsställen och andra passager, utbyte av rännदार, kontrastmarkering av busshållplatser och kupolplattor vid genomgående gångbanor.</p>
Mindre trafikantförbättrande åtgärder	15,0	15,0	0,0				<p>Budgetpost för planerade åtgärder. Kontoret har under flera år genomfört fysiska åtgärder under samlingsnamnet "trafikantförbättrande åtgärder". Åtgärderna syftar till att förbättra den offentliga miljön för stadens trafikanter.</p> <p>I projekten ryms åtgärder av smärre karaktär som inte hanteras i något större projekt. De objekt som genomförs handlar om förbättrad framkomlighet för gång- och cykeltrafikanter, trygghetsåtgärder, tillgänglighetsåtgärder, trafiksäkerhetsåtgärder i form av t.ex.</p>

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktnings beslut	Datum Genomförande beslut	Datum rev. Genomförande beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
							hastighetsdämpande åtgärder vid passager, skyltning, m.m.
Summa utredning, projektering och planerat genomförande	52,3	64,0	44,0				

Tabell 2 Kollektivtrafikprojekt för utredning, projektering och genomförande 2022-2024

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktnings- beslut	Datum Genomförande- beslut	Datum rev. Genomförande - beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Kollektivtrafikåtgärder Flygledaregatan -Horisontvägen Skarpnäck	0,3	0,1	0,0				Region Stockholm och Trafikverket har gemensamt med övriga kommuner i Stockholm län genomfört åtgärdsvalsstudier för att identifiera åtgärder som förbättrar för stombusstrafikens framkomlighet. I åtgärdsvalsstudien föreslås åtgärder vid Flygledargatan – Horisontvägen. Utredning av föreslagen åtgärd i åtgärdsvalstudien pågår och kontoret planerar att under 2021 ta upp ett inriktningsbeslut samt att under 2022 ta upp ett genomförandebeslut i trafiknämnden.
Framkomlighetsåtgärder stomlinje 172 och 173	0,1	0,0	0,0	2018-12-10	2019-03-07		Inom projektet genomfördes under 2019 ett antal framkomlighetsförbättrande åtgärder inom befintligt vägutrymme längs med stomlinje 172 och 173. Projektet slutredovisades i trafiknämnden under 2020.
Stomlinje 5, framkomlighetsåtgärder	0,6	0,1	0,1				Syftet med projektet är att studera vilken sträckning stomlinje 5 ska gå samt vilka framkomlighetsåtgärder som ska genomföras i samband med införandet av linjen. Sträckningsutredning av stomlinje 5 pågår och efter val av sträckning planerar kontoret att utreda framkomlighetsåtgärder för vald sträckning. Utredningsarbetet förväntas påbörjas under 2021.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktning- beslut	Datum Genomförande- beslut	Datum rev. Genomförande - beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Kollektivtrafik, mindre åtgärder	3,0	3,0	3,0				I projektet utreds, projekteras och genomförs punktåtgärder för kollektivtrafiken, som inte inryms i 50/50-projektet, stråkstudier, åtgärdsvalsstudier eller i andra kollektivtrafikprojekt. Fokus ligger på mindre, enkla åtgärder som av olika anledningar inte platsar i 50/50-projektet. Exempel på detta kan vara nya eller ombyggnad av befintliga busshållplatser, signalreglering av korsningar och andra åtgärder som är till nytta för busstrafiken, men som inte är rena framkomlighetsåtgärder, eller har positiva effekter även för andra trafikslag eller trafiksäkerhet och därför är angelägna för trafikkontoret att utföra.
Kommande framkomlighetsåtgärder 2019-2022	49,5	4,0	0,0				Budget utfördelad på planerade projekt
Kollektivtrafik, handlingsplan stombuss	10,0	10,0	5,0				Budget utfördelad på planerade projekt inom handlingsplan stombuss
Summa utredning, projektering och planerat genomförande	63,5	17,2	8,1				

Tabell 3 Samverkan med andra parter 2022-2024

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktning- beslut	Datum Genomförande- beslut	Datum rev. Genomförande- beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Bytespunkt Norra Sköndal	0,1	0,7	7,9		2018-02-01		<p>Syftet med projektet är att öka tillgängligheten och trafiksäkerheten för resenärerna i bytespunkten.</p> <p>Projektet handlar om en ombyggnad av bytespunkten norra Sköndal med de förlängda hållplatserna på bägge sidor av Tyresövägen. Projektet innehåller också nya bullerskyddsskärmar och ombyggnation av gång- och cykeltunneln under Tyresövägen, de nya anslutningarna och trapporna från bussplattformen mot gatumarken. Omläggning och breddning av gång- och cykelvägen norr om Tyresövägen ingår också i projektet. Trafikverket ansvarar för genomförande av projektet och trafikkontoret deltar i projektet för att säkerställa utformning och samordning med omkringliggande gatumiljöer samt medfinansierar åtgärder på stadens mark.</p>

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Netto	Netto	Netto	Datum Inriktning- beslut	Datum Genomförande- beslut	Datum rev. Genomförande- beslut	Beskrivning av projekt
	FP 2022	FP 2023	FP 2024				
Gångtunnel Annedal Solvalla	8,7	0,2	0,0		2019-05-23		<p>I samband med utbyggnaden av tvärbanans Kistagren planeras en ny koppling i form av en gångtunnel under Ulvsundavägen mellan Annedals bostadsområde och Solvalla, som ansluter vid den kommande hållplatsen för tvärbanan. I de planerade åtgärderna ingår gångtunnel under Ulvsundavägen och ett gångstråk genom Solvalla koloniområde samt ramp och trappa upp i Annedal.</p> <p>Byggstart är planerad till 2021 och entreprenaden förväntas pågå och färdigställas under 2022.</p>
Tvärbana Norr, Kistagrenen	15,6	15,0	0,0				<p>Tvärbana norr (Kistagrenen) är en tvärbana som är tänkt att starta efter hållplatsen Norra Ulvsunda i Bromma och sträcka sig till Helenelunds pendeltågsstation i Sollentuna, vilket är en sträcka på cirka åtta km. Trafikförvaltningen är huvudman för Kistagrenen.</p> <p>Under kommande år ska trafikkontoret medverka i utrednings- och planeringsarbetet gällande Kistagrenen.</p>
Summa utredning, projektering och planerat genomförande	24,4	15,9	7,9				